EITEM AR YR AGENDA: 10

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

19eg Mehefin 2006

CRYNODEB O WEITHGARWCH ARCHWILIO MEWNOL 2005/06 A FERSIWN DRAFFT Y CYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL AR GYFER 2006/07

Adroddiad gan Ken Finch, Trysorydd i'r Awdurdod

Diben yr Adroddiad

1. Cael crynodeb o waith Archwilio Mewnol ar gyfer 2005/06 a chymeradwyo Fersiwn Drafft y Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2006/07.

Cyflwyniad

2. Yn unol ag amodau Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005, a wnaed dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 a Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, mae cyfrifoldeb statudol ar Awdurdodau Tân i gynnal "cyfundrefn archwilio mewnol ddigonol ac effeithiol".

3. Caiff y swyddogaeth Archwilio Mewnol ei chyflawni ar ran yr Awdurdod Tân ac Achub gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a swyddogaeth werthuso annibynnol ydyw ar gyfer pob lefel reoli i adolygu gweithgarwch yr Awdurdod Tân ac Achub fel gwasanaeth ar gyfer pob lefel reoli.

Cyflwyniad *(parhad)*

4. Mae Rheoliadau Ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (AT&AGC) yn nodi y dylid cyflwyno adroddiad dan nawdd AT&AGC ar y cynllun archwilio ar gyfer y flwyddyn ariannol sydd i ddod ac adroddiad ar gyflawniad mewn perthynas â'r cynllun gwreiddiol ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol.

5. Daw i ran y Prif Swyddog Tân a'r darparwyr archwiliadau mewnol i bennu cynnwys y cynllun archwilio. Fe ddylid paratoi'r cynllun mewn ymgynghoriad â'r Archwilydd Allanol.

6. Swyddfa Archwilio Cymru yw archwilydd allanol y Gwasanaeth Tân ac Achub ar hyn o bryd.

7. Gellir rhannu gwaith archwilio mewnol yn fras yn bedwar categori:

(a) **Archwiliadau Cysondeb,** sydd wedi'u cynllunio i sicrhau:

- Y caiff yr holl incwm sy'n ddyledus i AT&AGC ei gasglu, ei dderbynebu, ei ddiogelu, ei fancio a'i gofnodi yn y modd cywir.
- Y caiff pob taliad ei awdurdodi yn y ffordd gywir, o fewn y gyllideb ac yn unol â Rheolau Sefydlog a Rheoliadau Ariannol AT&AGC.
- Bod pob aelod o staff wedi cael ei benodi yn y modd priodol ac yn cael ei dalu yn unol â thelerau ac amodau ei benodiad.
- Y caiff AT&AGC werth ei arian wrth brynu nwyddau a gwasanaethau.
- Y caiff eiddo ac asedau eraill eu cofnodi a'u diogelu yn y modd cywir.

Cyflwyniad *(parhad)*

(b) Mae **Archwiliadau Systemau** wedi'u bwriadu i sicrhau bod pob system a gweithdrefn yn cynnwys trefniadau rheoli digonol er mwyn atal twyll neu anghysonderau eraill, e.e. Fe ddylai fod a wnelo o leiaf dau berson â phob gweithdrefn.

(c) **Archwiliad o Dechnoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu.** Caiff hwn ei ddefnyddio i brofi hygrededd systemau cyfrifiadurol sydd ar waith a hefyd er mwyn cynorthwyo i ddod o hyd i dwyll ac anghysonderau drwy archwilio systemau cyfrifiadurol.

(ch) **Archwiliadau Contractau,** sy'n cynnwys gwerthuso darpar gontractwyr o safbwynt eu sefyllfa ariannol, archwiliad o drefniadau rheoli sydd mewn grym er mwyn sicrhau y cydymffurfir â'r Rheolau Sefydlog sy'n ymwneud â Chontractau ac archwiliad o sampl o gontractau cyfredol a rhai a gyflawnwyd eisoes gan gynnwys dilysu cyfrifon terfynol.

8. Caiff adroddiad ei baratoi yn dilyn pob archwiliad mewnol sydd:

- Yn nodi pwrpas, cwmpas, canfyddiadau a chasgliadau'r archwiliad.
- Yn gwneud argymhellion er mwyn mynd i'r afael ag unrhyw wendidau a nodwyd.
- Yn cynnwys cynllun gweithredu i arolygu'r broses o roi'r argymhellion ar waith ac i gynorthwyo efo'r broses honno.
- Darparu archwiliad dilynol o fewn amser rhesymol i adeg cyhoeddi'r adroddiad terfynol.

Adolygiad o Weithgarwch 2005/06

9. Yn ystod 2005/06 darparwyd 50 diwrnod archwilio yn unol â'r cynllun archwilio strategol. Paratowyd tri adroddiad yn ystod y flwyddyn ar y canlynol:

- **Gorsafoedd rhan amser - Gogledd a De Gwynedd, Ynys Môn -** i adolygu, profi ac adrodd am ddigonolrwydd ac effeithlonrwydd rheoliadau mewnol sydd mewn grym, mewn perthynas â thaliadau i ddiffoddwyr tân, awdurdodi pryniannau, cynnal rhestrau eiddo'r gorsafoedd a llenwi llyfrau log tanwydd cerbydau, gwaith cynnal a defnydd.
- **Lwfansau Aelodau a Gwariant -** canfod y gweithdrefnau mewn perthynas â'r Cynllun ar gyfer Talu Lwfansau Aelodau a sefydlwyd gan yr Awdurdod, cymeradwyo a thalu Lwfansau Aelodau (Lwfansau Sylfaenol a Chyfrifoldeb Arbennig) a ffurflenni teithio a chynhaliaeth, gyda'r bwriad o adolygu a phrofi digonolrwydd y rheoliadau mewnol sydd mewn grym.
- **Rheoli'r Fflyd –** sicrhau bod systemau rheoli mewnol a chadw cofnodion sy'n gweithredu Rheoli Fflyd yn briodol, ac er mwyn rhoi sicrwydd i'r rheolwyr bod y Gwasanaeth Tân ac Achub yn cael gwerth am arian wrth ddarparu, rheoli a chynnal cerbydau.

10. Roedd y safbwyntiau archwilio a fynegwyd yn yr adroddiadau'n nodi bod safon gyffredinol y cofnodion ariannol a'r cofnodion eraill a archwiliwyd yn dda iawn, efo anghysondebau bach ar lefel y gorsafoedd rhan amser.

11. Er mwyn mynd i'r afael â'r gwendidau a nodwyd yn ystod yr arolygon archwilio fe wnaed saith o argymhellion.

Adolygiad o Weithgarwch 2005/06 *(parhad)*

12. Dosbarthwyd cynlluniau gweithredu yn cynnwys argymhellion yr archwiliad ynghyd â fersiynau drafft yr adroddiadau ac mae'r rhain wedi cael eu dychwelyd gan reolwyr y Gwasanaeth Tân ac Achub ynghyd â manylion y camau y bwriedir eu cymryd i sicrhau y caiff yr argymhellion eu gweithredu.

13. Mae'r crynodeb o'r gweithgarwch archwilio'n dangos sut y bwriedir dosrannu adnoddau archwilio o ran diwrnodiau gwaith dros adrannau a gwasanaethau ac mae'n cymharu'r gwaith a wnaed mewn gwirionedd yn ystod 2005/06 â'r cynllun.

Barn Archwilio

14. Yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod 2005/06, barn yr Archwiliad Mewnol o'r dulliau gweithredu a bennwyd gan y rheolwyr er mwyn cael Rheolaeth Ariannol Fewnol yw eu bod yn dda iawn.

Fersiwn Drafft y Cynllun Archwilio ar Gyfer 2006/07

15. Diben y cynllun archwilio blynyddol yw:

- penderfynu ar flaenoriaethau archwilio ar y cyd efo Rheolwyr y Gwasanaeth Tân ac Achub
- pennu'r adnoddau sydd eu hangen i gyflawni'r dyletswyddau archwilio angenrheidiol
- ffurfioli gorchwylion archwilio
- adolygu gwaith archwilio'r flwyddyn flaenorol.

Fersiwn Drafft y Cynllun Archwilio ar Gyfer 2006/07
(parhad)

16. Nid yw'r cynllun archwilio ond wedi'i fwriadu fel canllaw. Gall newid mewn amgylchiadau neu ddigwyddiadau eraill anrhagweladwy arwain at wyro oddi wrth y cynllun. Cafodd y cynllun ar gyfer 2003/04 ei baratoi yn dilyn ymgynghori â Rheolwyr y Gwasanaeth Tân.

17. Mae'r cynllun archwilio strategol, sy'n cynnwys dadansoddiad risg, wedi'i fwriadu i ymorol am bob agwedd ar weithgarwch ATGC o fewn y cyfnod hwnnw. Mae'r cynllun hefyd yn cynnwys amser i weithredu ar argymhellion archwiliadau blaenorol.

Argymhelliad

18. Derbyn yr adroddiad.

Mae'r crynodeb o weithgarwch Archwilio Mewnol ar gyfer 2005/06 fel a ganlyn:

	Adran/Gwasanaeth	**Diwrnodau Bwriedig 2005/06**	**Diwrnodau Mewn Gwirionedd 2005/06**
1	Ceisiadau penodol y Gwasanaeth Tân ac Achub	2	-
2	Cynllunio ac Adrodd am y Gwasanaeth Tân ac Achub	4	4
3	Camau dilynol	2	1
4	Cyflogau Diffoddwyr Tân Rhan Amser – Gogledd a De Gwynedd, Ynys Môn	10	12
5	Menter Twyll Cenedlaethol	3	12
6	Rheoli'r Fflyd	7	15
7	Cynllun Lwfansau ar gyfer yr Aelodau	4	6
8	Pencadlys y Gwasanaeth Tân	15	-
9	Cynllun wrth gefn	3	-
	CYFANSWM Y DIWRNODIAU	**50**	**50**

Mae'r Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2006/07 fel a ganlyn:

	Adran/Gwasanaeth	Diwrnodau Bwriedig 2006/07	Prif Feysydd i'w cynnwys
1	Pencadlys Gwasanaeth Tân ac Achub	13	Incwm a gwariant – adolygu'r gweithdrefnau a'r trefniadau rheoli.
2	Systemau Cyflogau – Lifrai Llawn Amser	12	Adolygu systemau'r system gyflogau newydd
3	Cyflogau Diffoddwyr Tân – Conwy a Sir Ddinbych	10	Adolygu'r gweithdrefnau gan nodi faint o oriau a weithiwyd, presenoldeb, ffioedd systemau, hyfforddiant, cofnodion cerbydau a rhestrau eiddo ayyb
4	Adolygu Technoleg a Gwybodaeth	8	Adolygu systemau
5	Cynllunio ac adrodd am y Gwasanaeth Tân ac Achub	5	Adroddiadau a chynlluniau blynyddol am weithgarwch archwilio
6	Adroddiad dilynol	2	Argymhellion archwilio blaenorol
	CYFANSWM Y DIWRNODIAU	**50**	